

Udskriftsdato: 2. januar 2026

CIR1H nr 9521 af 01/07/2024 (Gældende)

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Vold (§§ 244 – 246)

Ministerium: Justitsministeriet

Journalnummer: CMS VB 10230

Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet: Vold (§§ 244 – 246)

1. Overblik og tjekliste

- Generel skærpelse af straffen for gentagen simpel vold i nære relationer straffelovens §§ 244, begået den 1. juli 2018 eller senere, jf. pkt. 5.1.1.
- Generel skærpelse af straffen med en tredjedel i sager om grov vold efter straffelovens §§ 245-246, begået den 1. maj 2018 eller senere, jf. pkt. 5
- Yderligere skærpelse af straffen i sager om grov vold efter § 245, hvor der er anvendt kniv, jf. pkt. 5.2.2.
- Yderligere skærpelse af straffen ved forbrydelser af ydmygende karakter, jf. pkt. 5.3.

2. *Politiets efterforskning og sagsbehandling*

3. *Forberedelse*

4. *Jura*

5. Straf og andre retsfølger

Ved lov nr. 718 af 8. juni 2018 blev der indsat et nyt stk. 2 i § 244, hvorefter straffen for simpel vold begået gentagne gange over en periode af en person i eller nært knyttet til forurettedes husstand, uden at forholdet er omfattet af § 245, kan stige til fængsel i 6 år.

Den skærpede sidestrafferamme finder anvendelse på forhold begået efter lovens ikrafttræden den 1. juli 2018.

Ved lov nr. 358 af 29. april 2018 blev der indført en generel skærpelse af straffen i sager om grov vold efter straffelovens §§ 245-246. Det er med lovændringen forudsat, at straffen i voldssager efter straffelovens § 245, § 245 a og § 246 gennemgående forhøjes med en tredjedel i forhold til den straf, der efter hidtidig praksis ville blive fastsat af domstolene, jf. forarbejderne til loven (lovforslag nr. 142 af 7. februar 2018, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.).

Strafskærpelsen finder anvendelse på forhold begået efter lovens ikrafttræden den 1. maj 2018, jf. straffelovens § 3, stk. 1.

5.1. § 244 – *Simpel vold*

5.1.1. § 244 – *Særligt om sager med gentagen simpel vold i nære relationer efter straffelovens § 244, stk.*

2

Med lovændringen er der ikke tilsigtet en ændring af de gældende regler i straffelovens § 245, herunder vurderingen af, hvornår der er tale om mishandling. Forhold, der før lovændringen blev straffet som mishandling, skal således også fremadrettet straffes som mishandling, jf. afsnit 3 nedenfor.

Det fremgår af forarbejderne til loven (Lovforslag nr. 223 af 25. april 2018 de almindelige bemærkninger pkt. 2.1.3), at der skal ske en fordobling af straffniveauet i situationer, hvor den udøvede vold ikke har en sådan karakter eller et sådant omfang, at der er tale om mishandling efter straffelovens § 245, men hvor volden er udøvet gentagne gange over en periode af en person i eller nært knyttet til forurettedes husstand, f.eks. forældres, stedforældres eller plejeforældres vold mod deres børn/stedbørn/plejebørn, vold mellem søskende og vold mellem samlevende. Volden vil i disse tilfælde ofte være anvendt som led i opdragelsen af børn eller kontrollen af en ægtefælle.

Den skærpede sidestrafferamme omfatter også vold begået af personer med en nær tilknytning til husstanden, f.eks. tidligere ægtefæller, der kommer jævnligt i husstanden, fordi deres fællesbørn har bopæl der, eller en onkel, der er involveret i opdragelsen af børnene. Ved vurderingen af, om gerningsmanden er en person i eller nært knyttet til forurettedes husstand, vil det bl.a. kunne indgå, om gerningsmanden har eller tidligere har haft folkeregisteradresse på samme adresse som forurettede, om der er et afhængighedsforhold mellem gerningsmanden og forurettede, om gerningsmanden og forurettede er beslægtet, samt om gerningsmanden jævnligt kommer i forurettedes hjem, jf. forarbejderne til loven (Lovforslag nr. 223 af 25. april 2018, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 2).

Volden skal være udøvet over en periode for, at den skærpede sidestrafferamme finder anvendelse. Hvor lang denne periode skal være afhænger af en samlet konkret vurdering af periodens udstrækning sammenholdt med hyppigheden af voldsepisoder. Er der tale om meget hyppig voldsudøvelse, vil selv en meget kort periode kunne medføre, at bestemmelsen finder anvendelse. Enkeltstående tilfælde af vold eller andre legemsangreb begået af personer tilhørende den omfattede persongruppe vil således fortsat skulle henføres til straffelovens § 244, stk. 1.

5.2. § 245 - legemsangreb af særlig rå, brutal eller farlig karakter

5.2.1. Særligt om de alvorligste sager om grov vold efter § 245

Med lovændringen forudsættes det, at der sker en større nuancering i strafudmålingen efter straffelovens § 245 i relation til de allergroveste tilfælde af grov vold, herunder særligt hvor forurettede er blevet udsat for meget omfattende vold, eventuelt begået af flere gerningsmænd, og har fået betydelige skader.

Der lægges således op til, at der i de alvorligste sager, som efter hidtidig praksis ville blive afgjort med straffe i niveauet fra omkring 1 år og 9 måneders fængsel, udmåles en straf, der har en bedre sammenhæng med straffniveauet for vold omfattet af straffelovens § 246. I disse sager forudsættes det derfor, at der sker en yderligere skærpelse – afhængigt af den enkelte sags nærmere omstændigheder – ud over den generelle skærpelse med en tredjedel, jf. forarbejderne til loven (lovforslag nr. 142 af 7. februar 2018, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.).

5.2.2. Særligt om sager efter straffelovens § 245, hvor der er anvendt kniv eller lignende

I alle sager efter straffelovens § 245, hvor der er anvendt kniv eller lignende, bør ske en yderligere skærpelse af straffen ud over den generelle skærpelse med en tredjedel. Den yderligere skærpelse skal afspejle den potentielle fare ved vold begået med en kniv eller lignende. Det fremgår endvidere af forarbejderne til loven (lovforslag nr. 142 af 7. februar 2018, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.).

Med kniv eller lignende forstås bl.a. genstande, der er omfattet af lov om knive og blankvåben mv., jf. lov nr. 376 af 27. april 2016. Herudover omfattes genstande, som falder uden for anvendelsesområdet af lov om knive og blankvåben mv., hvis genstanden er benyttet som en kniv, og angrebets potentielle farlighed taler for, at det skal sidestilles med angreb begået med en kniv eller andet blankvåben. Som eksempel kan nævnes et angreb begået med et glasskår, der er benyttet som kniv, jf. forarbejderne til loven (lovforslag nr. 142 af 7. februar 2018, de specielle bemærkninger til § 1, nr. 1).

Den yderligere strafskærpelse i disse sager vil bl.a. afhænge af strafniveauet i øvrigt i den pågældende sag. Med lovændringen lægges der op til, at en sag om grov vold med anvendelse af kniv eller lignende, der efter hidtidig praksis ville blive afgjort med 3 måneders fængsel, efter lovændringen som udgangspunkt skal afgøres med 5 måneders fængsel. Hvis der er tale om en sag, der efter hidtidig praksis ville blive afgjort med fængsel i 1 år og 6 måneder, lægges der op til, at straffen efter lovændringen som udgangspunkt skal være i niveauet fra fængsel i 2 år og 3 måneder til fængsel i 2 år og 6 måneder, jf. forarbejderne til loven (lovforslag nr. 142 af 7. februar 2018, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.).

Strafskærpelsen ændrer ikke ved de retningslinjer for anvendelse af samfundstjeneste i sager om grov vold, der er beskrevet i afsnittet om samfundstjeneste, pkt. 5.3.2.

5.3. Særligt om sager med vold af ydmygende karakter, jf. straffelovens § 81, nr. 15

Efter straffelovens § 81, nr. 15, skal det i almindelighed indgå som en skærpende omstændighed, at gerningen har ydmygende karakter.

Bestemmelsen blev indført ved lov nr. 665 af 11. juni 2024, der trådte i kraft den 1. juli 2024.

Bestemmelsen vil omfatte gerninger, der har ydmygende elementer, som ligger ud over den ydmygelse, der i almindelighed er forbundet med at blive udsat for en forbrydelse. Den foreslåede bestemmelse vil således omfatte ydmygende elementer, der ikke er en almindelig del af gerningsindholdet i den straffebestemmelse, som gerningspersonen har overtrådt.

Eksempelvis vil vold i form af slag og spark omfattet af straffelovens § 244, stk. 1, ikke i sig selv skulle anses for at have særskilt ydmygende karakter, da den ydmygelse, der måtte ligge heri, må anses som en almindelig del af gerningsindholdet i straffelovens § 244. Udøves volden i forbindelse med andre ydmygende elementer, f.eks. at forurettede tvinges til at kysse gerningspersonens sko, gøre som en hund eller tvinges ned på knæ for at sige undskyld, vil der være tale om ydmygende elementer, som ligger ud over den ydmygelse, der er en almindelig del af gerningsindholdet.

Det ydmygende element kan efter omstændighederne også knytte sig til den konkrete strafbare handling, hvis handlingens ydmygende element ligger ud over den ydmygelse, der må anses som en almindelig del af gerningsindholdet. Det vil eksempelvis være tilfældet ved legemsangreb, hvor den forurettede overhældes med urin.

Det forudsættes, at straffen for vold, jf. straffelovens §§ 119, 244 og 245, og ulovlig tvang, jf. straffelovens § 260, af ydmygende karakter skærpes med 50 pct. i forhold til, hvad straffen er i dag. Skærpelsen vil således skulle fastsættes i forhold til det gældende niveau, hvor domstolene allerede i dag ved straffastsættelsen har tillagt ydmygelsen vægt som en skærpende omstændighed. Det indebærer, at f.eks.

en sag om vold af ydmygende karakter, der efter gældende ret ville blive straffet med fængsel i 60 dage, fremover som udgangspunkt vil skulle straffes med fængsel i 3 måneder.

Fastsættelsen af straffen vil fortsat bero på domstolenes konkrete vurdering i det enkelte tilfælde af samtlige omstændigheder i sagen, og det angivne strafniveau vil kunne fraviges i op- og nedadgående retning, hvis der i den konkrete sag foreligger skærpende eller formildende omstændigheder, jf. herved de almindelige regler om straffens fastsættelse i straffelovens kapitel 10.

Der henvises til forarbejderne til lov nr. 665 af 11. juni 2024 (L 150 af 10. april 2024).

5.4. § 246 - vold med døden til følge eller andre meget grove voldssager

Den foreslåede generelle skærpelse af straffen med en tredjedel skal i de allergroveste tilfælde efter straffelovens § 246 tilpasses det eksisterende strafniveau for bl.a. drabsforsøg, som der ikke tilsigtes ændringer i, og det er på den baggrund ikke tilsigtet, at den fulde skærpelse skal slå igennem i alle tilfælde efter straffelovens § 246, jf. forarbejderne til loven (lovforslag nr. 142 af 7. februar 2018, de almindelige bemærkninger, pkt. 2.2.).

6. Efter dom

Anklagemyndigheden skal overveje, om dommen er egnet til at indgå i anklagemyndighedens Vidensbase.

En dom efter straffelovens §§ 244-246 kan eksempelvis være egnet til Vidensbasen, hvis den belyser strafniveauet eller subsumptionen, eller hvis dommen belyser problemstillinger af generel/principiel betydning for retstilstanden.

Kun endelige domme må indsendes til Vidensbasen.

Det bemærkes, at sager efter straffelovens § 245, hvor der er anvendt kniv eller lignende, i 2019 var et anklagerfagligt fokusområde i retspraksis. Læs mere om de afsluttede anklagerfaglige fokusområder i retspraksis her.

7. Love og forarbejder

Straffeloven – seneste hovedlov

- Lovbekendtgørelse nr. 977 af 28. august 2017

Relevante forarbejder

- Lov nr. 358 af 29. april 2018 (Skærpelse af straffen for grov vold)
 - Lovforslag nr. 142 af 7. februar 2018
- Lov nr. 718 af 8. juni 2018 (Udskydelse af forældelsesfristen i visse sager om vold mod børn i hjemmet og skærpelse af straffen for gentagen simpel vold i nære relationer)
 - Lovforslag nr. 223 af 25. april 2018
- Lov nr. 665 af 11. juni 2024 (Lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og forskellige andre love)
 - Lovforslag nr. 665 af 11. juni 2024

Rigsadvokaten, den 1. juli 2024

RIGSADVOKATEN

/ Rigsadvokaten